

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Euroopan tulevaisuutta käsittelevästä konferenssista”

(2020/C 141/02)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

katsoo, että

- a) Euroopan unionin demokraattinen legitimitetti perustuu siihen, että kansalaiset luottavat vaaleilla valittuihin edustajiinsa unionin ja jäsenvaltioiden tasolla sekä alue- ja paikallistasolla.
- b) edustuksellinen demokratia on EU-hankkeen perusta. Äänestysaktiivisuuden lisääntyminen vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaaleissa osoitti, että kansalaiset ovat kiinnostuneita EU-asioihin vaikuttamisesta. Kaikkien hallintotahojen on vastattava uusiin haasteisiin ja kehitettävä uusia tapoja osallistaa kansalaiset.
- c) EU:n jäsenvaltioissa valtiollisella, alueellisella ja paikallisella tasolla joka vuosi järjestettävät erilaiset vaalit tarjoavat tilaisuuden tiedottaa kansalaisille, miten unionin toimintapolitiikat vaikuttavat kaikkiin hallintotasoihin, ja auttavat näin vahvistamaan EU:n uskottavuutta kansalaisten silmissä.
- d) paikallis- ja alueviranomaisten ratkaiseva rooli EU:ssa käy ilmi siitä, että näiden osuus on puolet kaikista julkisista investoinneista, kolmannes julkisista menoista ja neljännes verotuloista.

Euroopan alueiden komitea (AK)

1. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission, Euroopan parlamentin ja neuvoston aloitteeseen perustaa Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi ja odottaa voitavansa edistää konkreettisten tulosten saavuttamista ja sellaisten toimien toteuttamista, joista on konkreettista hyötyä EU:n kansalaisille.
2. katsoo, että konferenssi tarjoaa tilaisuuden määrittää, mitä toimenpiteitä EU tarvitsee lisätäkseen valmiuksiaan toteuttaa demokraattista toimintaansa ja tehostaa sitä toissijaisuusperiaatteen uuden aktiivisen toteuttamisen mukaisesti.
3. korostaa, että yli miljoona vaaleilla valittua paikallis- ja aluetason edustajaa kaikkialla unionissa olisi otettava mukaan sekä EU:n toimintapolitiikkojen muotoiluun että EU:n ja sen kansalaisten välisten yhteyksien luomiseen. Tehdäkseen prosessin näkyvämmäksi AK sitoutuu edistämään EU-asioista käytäviä keskusteluja alue- ja kunnanvaltuustoissa.
4. suhtautuu myönteisesti toimenpiteisiin, joita ehdotetaan yhteyden luomiseksi kansalaisiin, ja korostaa avointen ja laajojen teemakeskustelujen merkitystä. AK kannattaa varauksetta ajatusta siitä, että konferenssin tärkeät osat olisi hajautettava siten, että konferenssin toimintaan otettaisiin suoraan ja aktiivisesti mukaan alueita ja väestöä Euroopan unionin jäsenvaltioiden pääkaupunkien ja muiden maiden pääkaupunkien ulkopuolelta. Tätä varten AK tukee jäseniään konferenssin aiheisiin keskittyvien paikallistapahtumien järjestämisessä ja kehittää välineitä tulosten ja ehdotusten keräämiseksi näistä keskusteluista ja niiden välittämiseksi konferenssille.
5. kehottaa ottamaan Europe Direct -tiedotuspisteet mukaan Euroopan tulevaisuutta käsittelevään konferenssiin. Niitä tulisi pitää alueellisina osallistumiskeskuksina, sillä niillä on laaja tehtäväkenttä ja niiden päätehtävänä on tuoda EU-asioita yleisesti lähelle kansalaisia. Europe Direct -tiedotuspisteillä on merkittävää kokemusta keskustelujen edistämisestä, joten ne olisivat keskeinen pilari varmistettaessa, että Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi olisi kattava, laaja-alainen ja monipuolinen ja että se kokoaisi yhteen monenlaisia mielipiteitä.
6. korostaa, että konferenssissa on varmistettava moniarvoisuus ja osallistavuus. AK kannattaa varauksetta Euroopan parlamentin ehdotusta soveltaa kaksitahoista lähestymistapaa: institutionaalisella tasolla järjestettäisiin konferenssin täysistunto, ja sitä täydentäisi sarja kansalaisfoorumeita ja vastaavia hajautettuja toimia, ja samalla olisi varmistettava näiden kahden tahon välinen tiivis yhteys. Komitea katsoo, että konferenssin ja siihen liittyvien toimien on heijastettava Euroopan monimuotoisuutta, jotta voidaan herättää syvällistä keskustelua.
7. ehdottaa, että konferenssissa otettaisiin huomioon paikallis- ja aluetason nykyisistä osallistavan demokratian välineistä saatava panos edustuksellisen demokratian kanavien täydentämiseksi. Tämä koskee erityisesti useilla alueilla menestyksekkäästi kokeiltuja kansalaiskeskusteluja ja -foorumeita, joiden osallistujat valitaan sattumanvaraisesti ja tasapainoisesti. Tässä yhteydessä myös kansalaisfoorumeiden ja asiantuntijafoorumeiden yhdistelmät ovat osoittautuneet antoisiksi ratkaisuihin.

8. katsoo, että konferenssin jälkeenkin EU:n on jatkettava suoraa yhteydenpitoa kansalaisiinsa ja hyödynnettävä osallistavista malleista saatuja runsaita kokemuksia pysyvän järjestelmällisen mekanismin luomiseksi ruohonjuuritason vuoropuhelua varten. Nämä pysyvät mekanismit on kytkettävä ajankohtaisia asioita käsitteleviin vuoropuheluihin, joissa kohderyhmät voivat vaihdella aiheittain.
9. on samaa mieltä siitä, että nuorten on päästävä osallistumaan tulevaisuutta käsittelevään konferenssiin ja että heihin on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta voidaan painottaa Eurooppa-hankkeen tulevaa suuntaa, ja tähdentää, että kaikissa konferenssin ehdotuksissa on otettava huomioon tulevien sukupolvien huolenaiheet.
10. kehottaa keskittymään selkeästi Euroopan unionin keskeisiin haasteisiin sekä käymään alhaalta ylöspäin suuntautuvaa keskustelua muun muassa seuraavista konferenssin aiheista: ympäristö- ja ilmastohaasteet, sosiaalinen oikeudenmukaisuus, kestävä kehitys, digitalisaatio, muuttoliike, eurooppalainen arvoyhteisö, talous ja työllisyys, alueellinen yhteenkuuluvuus sekä EU:n politiikkoja, prosesseja, toimielimiä ja varoja koskevat muutokset. Oleellinen on myös paikallisen ja alueellisen demokratian ja itsehallinnon rooli, joka on edellytys sille, että EU pystyy vastaamaan kansalaisten tarpeisiin ja odotuksiin näissä kysymyksissä. Jotta konferenssin tulokset voidaan panna täytäntöön asianmukaisesti, ei tule sulkea pois mahdollisia muutoksia EU:n perussopimuksiin.
11. pitää tervetulleena, että Euroopan parlamentin kannassa Euroopan tulevaisuutta käsittelevään konferenssiin (P9_TA-PROV (2020)0010) todetaan, että koko konferenssiprosessin ajan tulisi järjestää useita toimintapolitiikkojen painopisteiden mukaisia aihekohtaisia kansalaisfoorumia, joista kuhunkin osallistuisi enintään 200–300 ja vähintään kolme kansalaista jäsenvaltiota kohti alenevan suhteellisuuden periaatteen mukaisesti laskettuna. Komitea tukee myös Euroopan parlamentin kantaa, jonka mukaan jäsenvaltioiden riippumattomien elinten tulisi valita osanottajat sattumanvaraisesti kaikkien unionin kansalaisten joukosta edellä mainittujen kriteerien mukaisesti.
12. on vakuuttunut siitä, että kansalaisten tuen hyödyntäminen Euroopan yhdentymisessä ja heidän ottamisensa entistä tiiviimmin mukaan EU:n päätöksentekoon edellyttää, että konferenssin keskusteluissa painotetaan Euroopan kansalaisuuden käsitteen kehittämistä edelleen niin, että se pohjautuu yksilön oikeuksiin eurooppalaisessa monitasoisessa hallintojärjestelmässä.
13. korostaa olevansa huolissaan Euroopan komission ja ministerineuvoston tähän mennessä esittämistä kannoista, jotka eivät ole riittävän selkeitä eivätkä kunnianhimoisia tavoitteiltaan Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin soveltamisalaa ja prosessia ajatellen eivätkä etenkin Euroopan unionin paikallis- ja alueviranomaisten ja alueiden komitean osallistumisen osalta.
14. katsoo, että konferenssin selkeänä tavoitteena on oltava konkreettisten lainsäädäntöehdotusten laatiminen tai EU:n perussopimuksiin tehtävät muutokset, joista keskusteltaisiin vuonna 2024 Euroopan parlamentin vaalikampanjan aikana, tulevaa valmistelukuntaa silmällä pitäen.
15. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen konferenssin täysistunnosta, johon osallistuisi Euroopan parlamentin ja Euroopan komission jäseniä, 27:n EU-maan hallitusten edustajat ja kansallisten parlamenttien ja Euroopan alueiden komitean jäseniä, ja katsoo, että AK:lla tulisi olla vähintään kahdeksan jäsenen edustus täysin äänestysoikeuksin. Komitea pitää lisäksi tarpeellisenä kansallisten parlamenttien toisen kamarin tasapuolista edustusta, koska tämä koostuu useissa jäsenvaltioissa aluehallinnon edustajista.
16. kehottaa konferenssin ohjauskomiteaa varmistamaan poliittisen ja institutionaalisen tasapainon kaikkien hallinto-tasojen välillä. Mukaan tulisi yksi Euroopan alueiden komitean jäsen, jonka tukena voisi olla yhteiseen sihteeristöön tilapäisesti siirretty AK:n henkilöstön jäsen.
17. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen ottaa myös EU:n ehdokasmaiden paikallis- ja aluetason edustajat mukaan keskusteluihin Euroopan tulevaisuudesta.
18. kehottaa Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja komissiota sisällyttämään tässä päätöslauselmassa esitetyt periaatteet yhteiseen julistukseensa ja ilmoittaa aikovansa liittää julistuksen allekirjoittajien joukkoon.

19. antaa komitean puheenjohtajan tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma Euroopan parlamentin puhemiehelle, Euroopan komission puheenjohtajalle, Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle ja neuvoston puheenjohtajavaltiolle Kroatialle.

Bryssel 12. helmikuuta 2020.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS
